

Autyzm w rodzinie

W sobotnie popołudnie 12.04.br. Centrum Kultury przy Szkołach Katolickich w Łomży gościło uczestników Seminarium naukowego pt. „Autyzm - rozpoznanie, terapie i działania wspierające rodziny dotknięte spektrum autyzmu”. Spotkanie odbyło się w ramach obchodów „Światowego Dnia Wiedzy o Autyzmie, Łomża- 2014”, a Honorowy Patronat nad seminarium objął JE Biskup Łomżyński Janusz Stepnowski. Uczestniczyli w nim bardzo licznie przedstawiciele rodzin dotkniętych spektrum autyzmu, samorządowcy, terapeuci, alumni łomżyńskiego Seminarium i pedagodzy z terenu całej Diecezji Łomżyńskiej. Partnerami wspierającymi organizację Seminarium byli Starosta Łomżyński oraz Caritas Diecezji Łomżyńskiej.

Autyzm w ostatnich latach został zaliczony przez ONZ obok raka, cukrzycy i AIDS do najgroźniejszych problemów zdrowotnych świata. Ta nieuleczalna choroba ujawnia się już w okresie wczesnodziecięcym, a w ostatnich 20 latach występowanie autyzmu zwiększyło się aż dziesięciokrotnie. Według ostatnich opublikowanych danych za 2013r zagrożenie autyzmem może dotyczyć już 1. na 57. nowonarodzonych dzieci.

Jak wspierać rodziny

Organizatorem seminarium był łomżyński oddział Krajowego Towarzystwa Autyzmu, który od ponad roku prowadzi na terenie makroregionu łomżyńskiego działania społeczne propagujące wiedzę nt wczesnego rozpoznawania autyzmu oraz skutecznych form terapii i wsparcia dotkniętym nich rodzin. Uczestnicy spotkania mieli okazję wysłuchać referatów zaproszonych ekspertów: profesora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego - ks. dr. hab. Andrzeja Kicińskiego z tematem: "Nowe kierunki wsparcia osób z autyzmem i ich rodzin"

oraz Prezesa Krajowego Towarzystwa Autyzmu, lekarza i naukowca - dr nauk medycznych Anny Rozetti z tematem: „Wczesna diagnoza dziecka ze spektrum autyzmu”.

- Dziękuję wszystkim przybyłym za obecność i wyrażam w imieniu naszego stowarzyszenia nadzieję, że dzięki naszym działaniom następuje wzrost świadomości społecznej w aspekcie prawidłowego rozumienia problemu autyzmu oraz lepsze w skali samorządu, rozumienie potrzeb dotkniętych nim rodzin – w swoim zagajeniu stwierdził sekretarz KTA o/Łomża Wojciech Winko.

Wczesne rozpoznanie kluczem do sukcesu

Dr Anna Rozetti na wstępie swojego wykładu omówiła na podstawie swojego bogatego doświadczenia klinicznego, liczne i istotne czynniki ryzyka wpływające w wieku prenatalnym i okołoporodowym na późniejsze zagrożenie dziecka spektrum autyzmu. Podkreśliła ona wielką rolę wczesnej diagnozy autyzmu oraz prawidłowej oceny zachowania dziecka w pierwszych 2-3 latach życia. Zwróciła uwagę na to, że już w 1. roku życia szczególną uwagę należy zwracać na: brak raczkowania, brak gaworzenia dialogowego z rodzicem, brak lęku separacyjnego, unikanie kontaktu wzrokowego oraz brak prawidłowej reakcji na swoje imię. Omówiła też szczegółowo nieadekwatne zachowania dziecka w 2 i 3 roku życia, które powinny w sposób szczególny zwrócić uwagę rodziców na potrzebę podjęcia we współpracy ze specjalistą, wczesnej interwencji i wsparcia rozwoju dziecka oraz wdrożenia odpowiedniego programu terapeutycznego.

Anna Rozetti stwierdziła autorytatywnie, że na obecnym etapie wiedzy o symptomach spektrum autyzmu wczesne, rozpoznanie zagrożenia powinno nastąpić najpóźniej w 3. roku życia, a w większości przypadków możliwe jest już na etapie 12 – 16 miesiąca roku życia. Potwierdzono też badaniami, że największa plastyczność mózgu występuje u dziecka do 3 roku życia i wtedy też najbardziej efektywne są działania terapeutyczne. Każdy następny mijający rok życia dziecka nieodwołalnie ogranicza możliwości adaptacji i budowania prawidłowej reakcji odśrodkowego systemu nerwowego dziecka oraz jego relacji i komunikacji ze światem zewnętrznym. Dlatego też w przypadku późnego rozpoznania spektrum autyzmu należy liczyć się z mniejszą efektywnością stosowanych terapii, jakkolwiek ich rola pozostaje nadal nie do przecenienia.

Prowadząca prelekcję apelowała także do rodziców o rozważenie i podnosiła problem zagrożenia przestymulowaniem dotkniętego spektrum autyzmu dziecka, wielością i różnorodnością stosowanych terapii. Plan terapeutyczny dla dziecka, po uprzednim rozpoznaniu jego potrzeb i obszarów deficytów powinien być skordynowany przez jednego terapeutę prowadzącego, a pozostali powinni pełnić rolę terapeutów wspomagających. Nieprzestrzeganie tych podstawowych zasad, zdaniem dr Rozetti może przyczynić się do dezorganizacji sposobu funkcjonowania umysłu dziecka i niweczyć osiągnięte już efekty terapeutyczne.

Wsparcie w rodzinach

Ks. profesor Andrzej Kiciński w swoim wykładzie skupił się na aspektach wielkiej potrzeby duchowego i psychologicznego wsparcia rodzin, w których dzieci dotknięte są apektrum autyzmu. Według badań poznawczych u rodziców dzieci autystycznych rozpoznaje się trzy podstawowe etapy ich stanu psychicznego rzutujące w wielki sposób na ich zachowania: etap szoku, etap pozornego przystosowania się do sytuacji oraz etap konstruktywnego przystosowania się do sytuacji. Jak stwierdził ks. Kiciński – nawet do 60 % rodziców, niestety, ale z wielką szkodą dla dobra swoich dzieci, pozostaje przez długie lata na etapie pozornego przystosowania się do sytuacji. Problem ten jest na tyle poważny, że dostrzegają go nawet socjologowie opisujący autyzm i stosunek do niego jako coraz szersze zjawisko społeczne. Jak stwierdza ksiądz prof. bazując na swojej wieloletniej posłudze dla środowisk dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, istnieje wielka trudność dla rodziców w prawidłowym rozumieniu i rozwijaniu potrzeb duchowych swojego niepełnosprawnego dziecka.

- W wielu momentach niesienia mojej posługi dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością intelektualną dostaję od ich rodziców pytanie o to, czy jest miejsce dla Boga w życiu ich dzieci. Tymczasem doktryna katolicka i dokumenty Soboru Watykańskiego w „Konstytucji o duszpasterstwie w Kościele dla niepełnosprawnych” mówią bardzo wyraźnie i jednoznacznie, że „Każda osoba jest zdolna do poznania i umiłowania Boga” oraz że „Każda osoba stworzona jest na obraz i podobieństwo Boga” - przypomina ksiądz Kiciński.

- Tak więc, zupełnie podstawowym problemem w mojej pracy duszpasterskiej z niepełnosprawnymi jest bardzo często doprowadzenie rodziców do etapu konstruktywnego przystosowania się do sytuacji oraz uświadomienia im, że ich dziecko nie odbiega swoimi potrzebami duchowymi od innych dzieci oraz że ich dziecko, może i powinno być przygotowane do przyjmowania sakramentów, w tym spowiedzi i Komunii Świętej oraz uczestnictwa wraz z rodziną w życiu duchowym i posłudze religijnej – konstantował ksiądz profesor.

Prowadzący wykład przedstawił też otwartość takich jak on kapłanów na poza werbalne, alternatywne metody komunikowania się z dziećmi niepełnosprawnymi, które przecież w znakomitej większości posiadają zdolność do podstawowego rozpoznawania kategorii „dobra” i „zła”. Zwrócił także uwagę na skalę problemu społecznego, który przecież dotyczy nie tylko samych niepełnosprawnych, ale także ich rodzin. Można jego zdaniem szacować, że w Polsce dotyczy to łącznie nawet 100 000 członków naszej społeczności. Podniósł w związku z tym wielką potrzebę samoorganizacji rodzin dotkniętych niepełnosprawnością swoich dzieci oraz konieczność wspierania ich działań przez samorząd lokalny i duszpasterzy kościoła katolickiego.

Książd profesor Andrzej Kiciński zakończył swój wykład stwierdzeniem, że bazując na swojej wieloletniej praktyce duszpasterskiej i terapeutycznej, zawsze w planie działań terapeutycznych i wsparcia duchowego wobec spektrum autyzmu należy mieć perspektywę wieloletnią i patrzeć na długoterminowe efekty działań. Należy również jako rodzic - katolik z całą mocą przyjąć, że „Moje Dziecko jest stworzone na obraz i podobieństwo Boże oraz zdolne jest do wzrostu w świętości i życia z innymi”.

Do zobaczenia za rok

Seminarium zakończyło wystąpienie prezes Zarządu KTA o/Łomża Moniki Szymanowskiej, która w serdecznych słowach podziękowała przybyłym z Polski prelegentom za bardzo wartościowe wykłady, które wiele wniosły dla lepszego rozpoznania problemu autyzmu. Szczególne podziękowania za pomoc skierowała dla Honorowego Patrona seminarium JE Biskupa Łomżyńskiego Janusza Stepnowskiego oraz dla Partnerów: Starosty Łomżyńskiego Lecha Marka Szablowskiego i dyrektora CARITAS Diecezji Łomżyńskiej ks. dr. Andrzeja Mikuckiego. Wystosowała także zaproszenie dla rodzin dotkniętych spektrum autyzmu i zainteresowanych pedagogów oraz terapeutów, do utrzymywania ze stowarzyszeniem kontaktu, przypominając adresy maila: sos.autyzm@o2.pl lub autyzm.lomza@o2.pl. Zaprosiła już także do Łomży, na spotkanie w ramach przyszłorocznych kwietniowych obchodów „Światowego Miesiąca Wiedzy o Autyzmie, Łomża – 2015”.

red.: zarząd KTA/Łomża.